

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 8 (313) ЛИСТОПАД

2017

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

№ 8 (313) листопад 2017

Частина II

Засновано в лютому 1997 року (27)
Свідоцтво про реєстрацію:
серія КВ № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку
наукових фахових видань України
(педагогічні науки)
Наказ Міністерства освіти і науки України № 793 від 04.07.2014 р.

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
«Україніка наукова» (угода про інформаційну співпрацю
№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 5 від 24 листопада 2017 року)

Виходить двічі на місяць

Засновник і видавець –
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – доктор педагогічних наук, професор **Курило В. С.**

Заступник головного редактора –

доктор педагогічних наук, професор **Савченко С. В.**

Випускаючі редактори –

доктор історичних наук, професор **Михальський І. С.,**

доктор медичних наук, професор **Виноградов О. А.,**

доктор біологічних наук, професор **Іванюра І. О.,**

доктор філологічних наук, професор **Галич О. А.,**

доктор філологічних наук, професор **Глуховцева К. Д.,**

кандидат філологічних наук, професор **Пінчук Т. С.,**

доктор філологічних наук, професор **Дмитренко В. І.,**

доктор педагогічних наук, професор **Харченко С. Я.**

Редакційна колегія серії „Педагогічні науки”:

доктор педагогічних наук, професор **Ваховський Л. Ц.,**

доктор педагогічних наук, професор **Гавриш Н. В.,**

доктор педагогічних наук, професор **Докучаєва В. В.,**

доктор педагогічних наук, професор **Лобода С. М.,**

доктор педагогічних наук, професор **Караман О. Л.,**

доктор педагогічних наук, професор **Сташевська І. О.,**

доктор педагогічних наук, професор **Хриков Є. М.,**

доктор педагогічних наук, професор **Чернуха Н. М.**

Редакційні вимоги

до технічного оформлення статей

Редколегія «Вісника» приймає статті обсягом 4 – 5 сторінок через 1 інтервал, повністю підготовлених до друку. Статті подаються надрукованими на папері в одному примірнику з додатком диска. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*.doc, *.rtf) шрифтом № 12 (Times New Roman) на папері формату А-4; усі поля (верхнє, нижнє, правє й лїве) — 3,8 см ; верхній колонтитул — 1,25 см , нижній — 3,2 см .

У верхньому колонтитулі зазначається: Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № ** (***), 2012.

Статті у «Віснику» повинні бути розміщені за рубриками.

Інформація про УДК розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний). Ініціали і прїзвище автора вказуються в лівому верхньому кутку (через рядок від УДК) з відступом 1,5 см (відступ першого рядка), шрифт жирний. Назва статті друкується через рядок великими літерами (шрифт жирний).

Зміст статті викладається за планом: постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Посилання на цитовані джерела подаються в квадратних дужках після цитати. Перша цифра — номер джерела в списку літератури, який додається до статті, друга – номер сторінки, наприклад: [1, с. 21] або [1, с. 21; 2, с. 13 – 14]. Бібліографія і при необхідності примітки подаються в кінці статті після слова «Список використаної літератури» або після слів «Список використаної літератури і примітки» (без двокрапки) у порядку цитування й оформляються відповідно до загальноприйнятих бібліографічних вимог. Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацем; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

Статтю закінчують 3 анотації обсягом 15 рядків (українською, російською) та 22 рядки (англійською) мовами із зазначенням прїзвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3 – 5 термінів).

Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора).

На окремому аркуші подається довідка про автора: (прїзвище, ім'я, по батькові; місце роботи, посада, звання, учений ступінь; адреса навчального закладу, кафедри; домашня адреса; номери телефонів (службовий, домашній, мобільний).

© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017

ЗМІСТ

СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

1. **Вітченко А. О.** Впровадження системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти як інституційна проблема... 6
2. **Головатюк І. Г.** Потенціал арт-терапевтичних технологій у підвищенні якості освіти у вищих навчальних закладах..... 16
3. **Доннік М. С.** Контроль якості знань студентів під час виконання індивідуального завдання як вимога системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти..... 23
4. **Крошка С. А., Ляшенко В. В.** Ефективність забезпечення якості спортивно-масової роботи..... 30
5. **Петрушкова А. М.** Система внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті Словаччини..... 38

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

6. **Бочарова Е. А.** Современная школа и творчество в оценке зарубежных исследователей..... 46
7. **Дьоміна В. В.** Компоненти білінгвальної культури майбутнього вчителя іноземної мови..... 56
8. **Спіхіна М. А.** Методичний супровід краєзнавчої роботи на уроках природознавства в початковій школі..... 64
9. **Кавецький В. Є.** Урахування особливостей розвитку соціально-професійних орієнтирів учнів при забезпеченні готовності опантів до професійного самовизначення..... 70
10. **Чепіга В. Т., Чепіга І. В., Чугай С. М.** Передбачувана та очікувана в педагогічній науці та на педагогічному полі подія об'єктивно здійснилася..... 78

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УКРАЇНІ

11. **Григоренко В. Л.** Становлення інклюзивної освіти в країнах пострадянського простору: передумови та міжнародне нормативно-правове підґрунтя..... 84
12. **Коваленко В. Є.** До проблеми застосування диференційованого викладання в інклюзивному освітньому середовищі вищого навчального закладу..... 97
13. **Павленко Л. С., Коваленко В. Є.** Особливості впровадження інклюзивної освіти в Україні..... 104

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

14. **Головко С. О.** Сучасні тренди фахової підготовки майбутніх магістрів з менеджменту..... 111
15. **Докучаєва В. В.** Моніторинг проєктувальної діяльності майбутніх педагогів у процесі розв'язання професійно-педагогічних задач..... 118
16. **Калініна І. М.** Адаптація державних службовців до управлінської діяльності: етапи та зміст..... 125
17. **Королецька Л. В.** Науково-педагогічні підходи дослідження екологічної культури майбутніх бакалаврів лісового і садово-паркового господарства..... 132
18. **Кучер А. В.** Концептуальні засади наскрізної системи професійної підготовки студентів агроекономічного профілю 139
19. **Ліннік О. О.** Модель системи підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи..... 150
20. **Максимовський М. І.** Технологія розвитку соціальної культури студентської молоді засобами анімаційної діяльності в інформаційному суспільстві..... 158
21. **Мосейчук Ю. Ю.** Обґрунтування потреби моніторингового дослідження стану сформованості культури здоров'я у майбутніх учителів фізичної культури..... 168
22. **Проскурняк О. І.** Організація комунікативної діяльності як засіб формування професійної готовності студентів спеціальної освіти..... 176
23. **Рацун О. А.** Педагогічні питання системного розвитку інформаційної культури майбутніх соціальних педагогів..... 181
24. **Сергєєва В. Є.** Проблема формування ціннісних орієнтацій майбутніх вчителів іноземних мов у контексті нового Закону України «Про освіту»..... 189
25. **Шароватова О. П.** Особливості підготовки майбутніх фахівців з охорони праці в умовах сучасних тенденцій вищої освіти..... 196

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ

26. **Білецький О. А., Сарнацький С. В.** Історико-генетичний підхід до проблеми норми і патології (найдавніший період: Олександрійська наука, Давній Рим)..... 206
27. **Ваховський Л. Ц.** Епістемологічні основи порівняльно-педагогічних досліджень К. Ушинського..... 211
28. **Мальцева О. І.** Теорія та практика громадянського виховання в епоху Античності..... 220
29. **Мокляк В. М.** Особливості розвитку автономії Київського університету Св. Володимира упродовж дії перших статутів... 228

О. О. Ліннік

МОДЕЛЬ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Інтеграція України до європейського освітнього простору зумовила необхідність модернізації системи професійної підготовки фахівців, що насамперед позначилося на стандартах якості вищої освіти, які базуються на врахуванні провідних компетентностей, особистісних та професійних якостей учителя як суб'єкта педагогічної діяльності. Сучасна педагогічна освіта поступово переорієнтовується з когнітивно зорієнтованої моделі підготовки фахівців на особистісно зорієнтовану, побудовану на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії, співпраці, партнерства всіх учасників освітньо-виховного процесу. На цьому наголошено в Законі України «Про освіту», новій редакції закону України «Про вищу освіту», Національній стратегії розвитку освіти України на 2012-2021 роки, у яких передбачено її докорінну перебудову з урахуванням сучасних тенденцій соціокультурного розвитку суспільства через отримання вищими автономності, забезпечення гнучкості та динамічності освітнього процесу, зорієнтованого на формування компетентного фахівця.

Незважаючи на значну увагу вчених до цієї проблеми (Н. Бугаєвої, І. Вачкова, Л. Велитченко, О. Грозовської, О. Кролевецької, О. Легун, О. Максимової, Н. Моїсеєвої, В. Панюшкіна), практика підготовки майбутнього вчителя початкової школи до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії в сучасному ВНЗ засвідчує відсутність системного підходу до її реалізації, що виявляється у фрагментарному впровадженні окремих тем чи спецкурсів на загальнопедагогічному чи методичному рівнях змісту професійної педагогічної підготовки. Відсутність цілісної системи підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи призводить до збільшення розбіжності між наявними знаннями про новітні педагогічні підходи й технології та фактичною неготовністю випускників педагогічних вишів до їхньої практичної реалізації. Усвідомлення цього факту стало поштовхом до проектування системи підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи з урахуванням фундаментальних положень системного підходу (А. Авер'янов, В. Беспалько, І. Блауберг, Н. Кузьміна, Е. Маркарян, К. Платонов, В. Семиченко, Е. Юдін та ін.).

З огляду на актуальність проблеми, **метою статті** є обґрунтування моделі системи підготовки майбутнього вчителя початкової школи до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями.

Система підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи ґрунтується на положеннях культурологічного, аксіологічного, системного, суб'єктно-діяльнісного, компетентнісного, середовищного, герменевтичного та діалогічного підходів, які створили підґрунтя для розробки **принципів функціонування системи:** саморозвитку, культуровідповідності, суб'єктної зорієнтованості, ціннісно-сислового ставлення до взаємодії, орієнтації навчання на цінності професійного середовища.

Проектована система є складником професійної підготовки та охоплює всі її складники (загальнотеоретичний, загальний дидактико-методичний, конкретно-методичний та акмеологічний) та види діяльності (громадську, навчальну, науково-дослідну, професійну). Згідно з дослідженням М. Єгупової, система професійної підготовки охоплює всі види навчальної діяльності студентів у ВНЗ (аудиторні заняття, самостійну роботу, педагогічну практику, підготовку курсових та дипломних робіт) [3]. Професійна підготовка майбутнього вчителя, зокрема підготовка до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи, здійснюється в професійно зорієнтованому середовищі ВНЗ, отже, компоненти освітнього середовища мають бути враховані у структурі проекрованої системи.

Проектування системи підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи потребує уточнення поняття «система», «педагогічна система», а також аналізу структури та характерних ознак педагогічної системи.

У загальному значенні, під *системою* розуміється сукупність компонентів, що складається з елементів, частин, пов'язаних між собою та таких, що утворюють нову якісну єдність [1]. Згідно з положеннями науковця А. Сидоркіна, система у структурному відношенні характеризується аспектом стану й аспектом руху, розвитку, динаміки [8, с. 4]. Цю властивість буде враховано у побудові моделі середовища ВНЗ.

Наступна ознака полягає в тому, що система як цілеспрямована цілісна сукупність компонентів характеризується своїми функціями, через які вона включається в більш складні системи. породжує ці функції структура, яка зумовлює і функції системи загалом, і функції її частин та елементів [Там само, с. 4 – 5]. Урахування цієї ознаки потребує побудови ієрархії систем, виокремлення в розробленій системі підсистем, що здатні до самоорганізації.

Педагогічна система належить до соціальних систем та є «замкненою, динамічною, такою, що сама розвивається» [7, с. 91]. Уперше цей термін обґрунтовано у працях Н. Кузьміної, яка визначає педагогічну систему як «взаємозв'язок структурних та функціональних елементів, підпорядкованих цілям формування у особистості учня готовності до самостійного, відповідального та продуктивного рішення задач в наступній системі» [4, с. 13–14].

У дослідженні Л. Велитченко педагогічну систему визначено як «конкретизацію освітньої системи, яка здійснюється через зміст та форму діяльності підрозділів у структурі освіти» [2, с. 29]. У інтерпретації Т. Шамової педагогічна система представлена як соціально зумовлена цілісність учасників педагогічного процесу, які взаємодіють між собою, навколишнім середовищем і її духовними та матеріальними цінностями на основі співпраці; спрямована на формування й розвиток особистості [10]. Такий підхід дозволяє розглядати педагогічну взаємодію як самостійну систему та водночас засіб забезпечення зв'язків у більш складній педагогічній системі (професійно зорієнтованому середовищі ВНЗ).

Саморегулювальною багатоаспектною структурною системою, яка здатна мобільно реагувати на зміни в суспільстві, освіті, відображати перспективи розвитку спеціальності, є система професійної підготовки вчителя початкової школи. У дослідженні С. Мартиненко, *систему підготовки* майбутнього вчителя до діагностичної діяльності визначено як «упорядковану сукупність педагогічних засобів і особистісно зорієнтованих технологій, які на основі формування в студентів мотиваційно-ціннісного ставлення до діагностичної діяльності, діагностичних знань, розвитку педагогічного мислення, оволодіння способами виконання діагностичних дій забезпечують готовність майбутніх учителів до проведення діагностичної діяльності, створюють ресурсне забезпечення діагностичного супроводу» [6, с. 23].

Найбільш оптимальним вважаємо визначення Н. Кузьміної, яка розрізняє структурні та функціональні компоненти педагогічної системи. Структурні компоненти визначено дослідницею як «основні базові характеристики педагогічних систем, сукупність яких, власне, утворює ці системи» [9, с. 11]. До них відносять цілі, навчальну інформацію, засоби педагогічної комунікації, педагоги та учні [Там само, с. 13]. Функціональні компоненти визначено автором як «стійкі зв'язки основних структурних компонентів, що виникають у процесі діяльності керівників, педагогів, учнів, вони зумовлюють рух, розвиток, удосконалення педагогічних систем та внаслідок цього стійкість, життєстійкість. У педагогічних системах виокремлюється гностичний, проектний, конструктивний, комунікативний, організаційний функціональні компоненти» [Там само, с. 16].

Оскільки проєктована система базується на середовищному підході, маємо врахувати компоненти професійно спрямованого освітнього середовища ВНЗ, охарактеризованого нами в попередніх розділах, яке є за своєю природою, структурним. Відтак, постає завдання спроектувати функціональну систему, що стане інструментом у перетворенні середовища на суб'єкт-суб'єктне.

У межах дослідження визначено **систему підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи** як упорядковану сукупність функціональних компонентів (цілепрогностичного, проєктивного, конструктивного,

комунікативного, організаційного, оцінювально-коригувального), спрямованих на перетворення професійно зорієнтованого освітнього середовища ВНЗ на контекст формування готовності майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи.

Оскільки соціальні системи (зокрема педагогічні) характеризуються доцільністю, тобто прагненням до досягнення цілей [8], то система має бути цілеспрямованою. Узагальнюючи дослідження науковців (В. Беспалька, В. Володько, Ф. Корольова, В. Садовського, О. Мещанінова, А. Уйомова, Т. Шамової та ін.), можна назвати ще кілька властивостей систем: цілісність, структурність, ієрархічність, множинність, взаємопов'язаність, зв'язок із середовищем, відкритість, динамічність, інваріантність, розвиток за висхідною спіраллю.

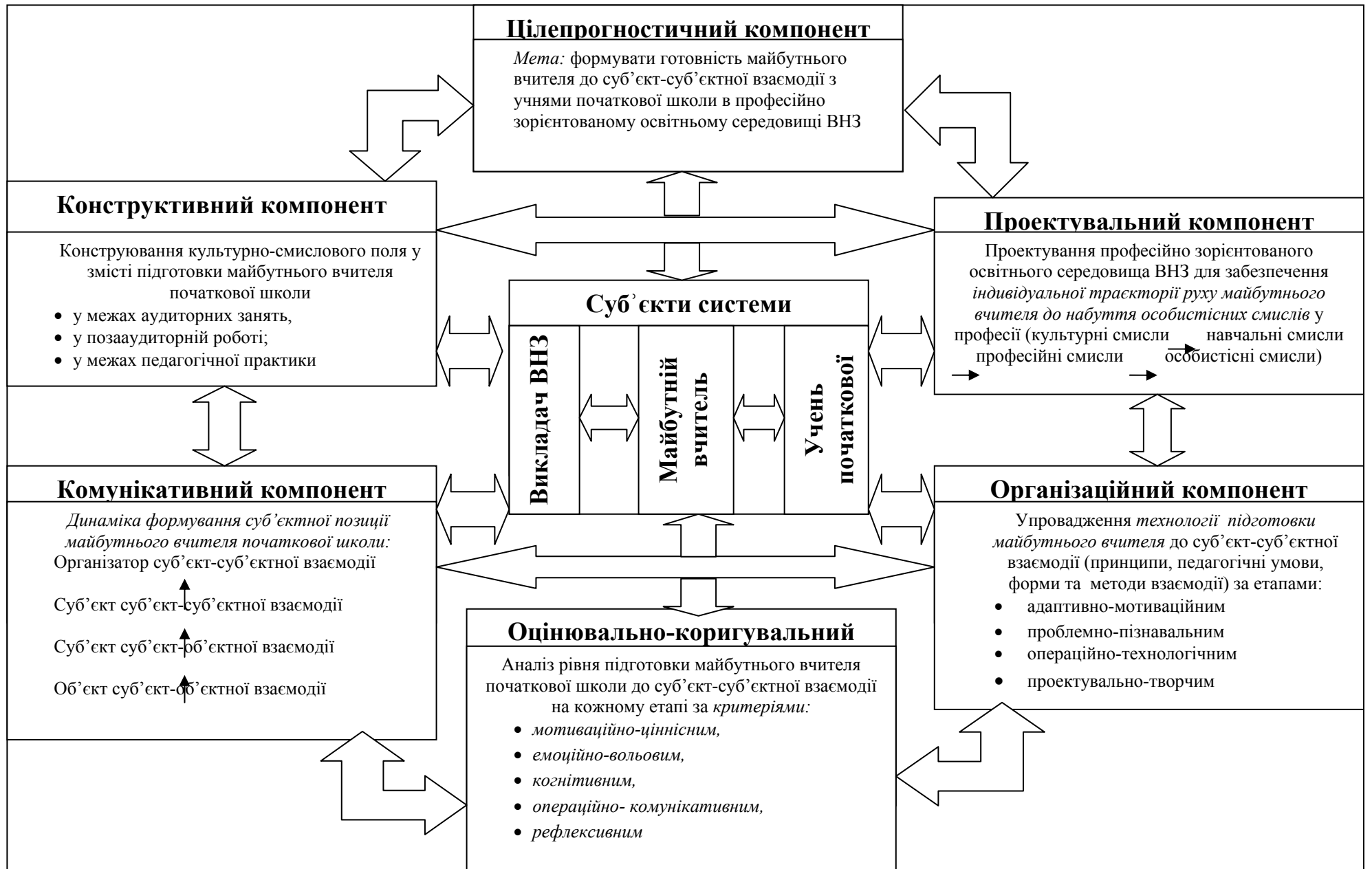
При побудові локальних педагогічних систем визначені ознаки та властивості можуть певною мірою слугувати критеріями, за якими можна відстежити відповідність еталону системи. Згідно з науковими дослідженнями (І. Блауберг, Д. Гвішиані), системотвірними чинниками, які призводять систему до функціонування, є такі: наявність мети; смислотвірні ідеї; внутрішні чинників, що забезпечують зв'язок між компонентами.

Зміст педагогічної системи (за В. Беспальком) становлять учні й учителі; цілі виховання (загальні й часткові); зміст виховання; процеси виховання (власне виховання й навчання); технічні засоби навчання; організаційні форми виховної праці. Структурні частини педагогічної системи, її підсистеми мають специфічне призначення, характеризуються певною системою цілей, засобів, форм і методів навчання.

М. Єгупова в проектуванні системи професійної підготовки врахувала такі компоненти, як цільовий, методичний, результативно-оцінний [3, с. 28]. С. Мартиненко розроблено систему професійної підготовки, що містить такі компоненти: цільовий, змістовий, технологічний, ресурсний, результативний [6]. Компоненти системи, визначені дослідниками, не суперечать компонентам освітнього середовища, визначених у попередніх розділах, отже, вважаємо можливим застосувати їх у проектуванні системи.

Система підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи містить компоненти, які відповідають компонентам професійно спрямованого освітнього середовища: цілепрогностичний, проектувальний (програмно-цільовий), конструктивний (ціннісно-змістовий, особистісно-смісловий), комунікативний (інформаційно-комунікативний), організаційний (технологічний), оцінювально-коригувальний (результативний) (див. рис. 1).

Мета системи полягає у формуванні готовності майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи в професійно зорієнтованому освітньому середовищі ВНЗ.

Основну ідею сформульовано у положенні про те, що підготовка майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи пов'язана із поетапним становленням його суб'єктної позиції, яке можливе в умовах суб'єктного професійно зорієнтованого середовища ВНЗ, що утворює контекст для обміну культурними та навчальними смислами в діалозі, реалізованому на різних рівнях.

Системотвірними чинниками виступають мета; взаємозв'язок між компонентами: цілепрогностичним, проєктивним, конструктивним, комунікативним, організаційним, оцінювально-коригувальним; принципи підготовки майбутнього вчителя початкової школи до суб'єкт-суб'єктної взаємодії; очікуваний результат: готовність майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи.

Цілепрогностичний компонент системи представлено метою, що полягає у формування готовності майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи в професійно зорієнтованому освітньому середовищі ВНЗ.

Проєктувальний – передбачає моделювання професійно зорієнтованого освітнього середовища ВНЗ для забезпечення індивідуальної траєкторії руху майбутнього вчителя до набуття особистісних смислів у професії.

У конструктивному компоненті передбачено конструювання культурно-сміслового поля у змісті підготовки майбутнього вчителя початкової школи у межах аудиторних занять, позааудиторній роботі; у межах педагогічної практики.

Комунікативний компонент системи забезпечується суб'єктами, які взаємодіють у професійно зорієнтованому освітньому середовищі (викладачі, студенти, учні початкової школи) за двома векторами: спілкування та діяльність. Засобом організації спілкування є діалог, а засобом організації спільної діяльності ресурс або дискурс як компоненти просторового компоненту освітнього середовища ВНЗ. Результатом взаємодії суб'єктів є динаміка формування суб'єктної позиції майбутнього вчителя: від об'єкта суб'єкт-об'єктної взаємодії до організатора суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями у професійній сфері діяльності.

Організаційний компонент представлено технологією реалізації системи, яка складається з концептуального, змістового та процесуального компонентів, у складі останнього передбачено такі педагогічні умови: реалізація діалогу на різних рівнях взаємодії у професійно зорієнтованому середовищі ВНЗ; поетапне формування суб'єктної позиції у майбутнього вчителя початкової школи у вимірах права вибору індивідуальної траєкторії розвитку; застосування текстів як засобу проблематизації змісту підготовки майбутнього вчителя початкової школи; забезпечення в програмі педагогічних практик завдань дослідно-рефлексивного характеру, – які реалізуються за допомогою інтерактивних форм і методів організації навчального

процесу в чотири етапи: адаптивно-мотиваційний, проблемно-пізнавальний, операційно-технологічний, проектувально-творчий.

Оцінювально-коригувальний компонент системи представлено критеріальним апаратом та діагностичним комплексом оцінки готовності майбутнього вчителя до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи, який буде докладно охарактеризовано у наступному розділі.

Відтак, у статті схарактеризовано модель системи підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи, яку ми розглядаємо як упорядковану сукупність функціональних компонентів (цілепрогностичного, проектувального, конструктивного, комунікативного, організаційного, оцінювально-коригувального), спрямованих на перетворення професійно зорієнтованого овітнього середовища ВНЗ на контекст формування готовності майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи.

Розроблена система базується на принципах: саморозвитку, культуровідповідності, суб'єктної зорієнтованості, ціннісно-сміслового ставлення до взаємодії, орієнтації навчання на цінності професійного середовища, текстоцентризму, співпраці суб'єктів у всіх сферах діяльності, свободи вибору траєкторії розвитку, діалогізації освітнього середовища, – та реалізується в чотири етапи: адаптивно-мотиваційний, проблемно-пізнавальний, операційно-технологічний, проектувально-творчий, які співвідносять з рівнями підготовки, та відповідно, становленням суб'єктної позиції майбутнього вчителя початкової школи: від автономної до суб'єктної, та позиції організатора суб'єкт-суб'єктної взаємодії учнів у професійній діяльності.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у перевірці актуальності даної моделі для студентів інших педагогічних спеціальностей, а також адаптації моделі для підвищення кваліфікації практикуючих учителів початкової школи.

Список використаної літератури

1. Большой энциклопедический словарь. – 2-е изд. – М. : Большая Рос. энцикл., 1998. – 1456 с. **2. Велитченко Л. К.** Психологічні основи педагогічної взаємодії : дис...д-ра психол. наук : 19.00.07 / Велитченко Леонід Кирилович. – К., 2006. – 508 с. **3. Егупова М. В.** Методическая система подготовки учителя к практико-ориентированному обучению математике в школе : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Егупова Марина Викторовна. – М., 2014. – 452 с. **4. Кузьмина Н. В.** Профессионализм деятельности преподавателя и мастера производственного обучения профтехучилища. – М. : Высшая школа, 1989. – 98 с. **5. Ліннік О. О.** Система підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. докт. пед. наук : 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти / О. О. Ліннік ; ДЗ «Луганський національний

університет імені Тараса Шевченка». – Старобільськ, 2016. – 46 с.

6. Мартиненко С. М. Система підготовки вчителя початкової школи до діагностичної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / С. М. Мартиненко. – К., 2009. – 47 с.

7. Методика и технология обучения математике. Курс лекций: пособие для вузов / под науч. ред. Н. Л. Стефановой, Н. С. Подходовой. – М. : Дрофа, 2005. – 416 с.

8. Методология системного подхода в педагогике / А. М. Сидоркин. – М. : НИИОП АПН СССР, 1969. – Вып. 3(33). – 56 с.

9. Методы системного педагогического исследования / под ред. Н. В. Кузьминой. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1980. – 172 с.

10. Шамова Т. И. Управление образовательными системами : учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / Т. И. Шамова, Т. М. Давыденко, Г. Н. Шибанова / ред. Т. И. Шамова. – М. : Издат. центр «Академия», 2002. – 384 с.

Лінник О. О. Модель системи підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи

У статті охарактеризовано модель функційної системи підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи, яка містить такі компоненти: цілепрогностичний, проектувальний, конструктивний, комунікативний, організаційний, оцінювально-коригувальний. Спроектвана система є інструментом перетворення середовища ВНЗ на поле суб'єкт-суб'єктної взаємодії та контекст формування суб'єктної позиції майбутнього вчителя початкової школи. Системотвірними чинниками її визначено мету; принципи; взаємозв'язок між компонентами; очікуваний результат: готовність майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи. Розроблена система базується на принципах: саморозвитку, культуровідповідності, суб'єктної зорієнтованості, ціннісно-смислового ставлення до взаємодії, орієнтації навчання на цінності професійного середовища.

Ключові слова: система, модель, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, майбутні вчителі початкової школи, професійна педагогічна підготовка.

Линник Е. О. Модель системы подготовки будущего учителя к организации субъект-субъектного взаимодействия с учениками начальной школы

В статье охарактеризована модель функциональной системы подготовки будущего учителя к организации субъект-субъектного взаимодействия с учениками начальной школы, которая содержит следующие компоненты: целепрогностичный, проектировочный, конструктивный, коммуникативный, организационный, оценочно-корректирующий. Спроектированная система является инструментом преобразования среды ВУЗа в поле субъект-субъектного взаимодействия и контекст формирования субъектной позиции будущего учителя начальной

школы. Системообразующими факторами системы выступают цель; принципы, взаимосвязь между компонентами; ожидаемый результат: готовность будущего учителя к организации субъект-субъектного взаимодействия с учениками начальной школы. Разработанная система базируется на принципах: саморазвития, культуросообразности, субъектной ориентированности, ценностно-смыслового отношения к взаимодействию, ориентации обучения на ценности профессиональной среды.

Ключевые слова: система, модель, субъект-субъектное взаимодействие, будущие учителя начальной школы, профессиональная педагогическая подготовка.

Linnik O. Model of the System of Training the Future Teacher for the Organization of Subject-Subject Interaction with Primary School Pupils

The article describes the model of the functional system of preparing the future teacher for the organization of subject-subject interaction with primary school pupils. The system model contains the following components: purposeful, design, constructive, communicative, organizational, evaluation and corrective. This system is an instrument for transforming the university environment into the context of the formation of the subject's position of the future teacher of elementary school. System-specific factors of its purpose; principles; interconnection between components; expected result: the readiness of the future teacher to organize the subject-subjective interaction with primary school pupils. The developed system is based on the principles of self-development, cultural correspondence, subjective orientation, value-semantic attitude to interaction, orientation of learning on the values of the professional environment.

Key words: system, model, subject-subject interaction, future teachers of elementary school, professional pedagogical preparation.

Стаття надійшла до редакції 14.09.2017 р.

Прийнято до друку 24.11.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Гавриш Н. В.

УДК 378.013.42:316.723

М. І. Максимовський

**ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ АНІМАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

Соціально-культурні умови існування сучасного соціуму, активний перехід до інформаційного суспільства актуалізують дослідження процесу розвитку соціальної взаємодії студентської молоді, оскільки від

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

1. **Білецький Олексій Анатолійович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ).

2. **Бочарова Олена Анатоліївна** – доктор габлітований, професор надзвичайний Факультету психології і гуманітарних наук Краківської Академії імені Анджея Фрича Моджевського.

3. **Ваховський Леонід Цезаревич** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

4. **Вітченко Андрій Олександрович** – доктор педагогічних наук, професор кафедри суспільних наук Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського.

5. **Головатюк Іван Григорович** – актор Тернопільського обласного академічного театру актора і ляльки.

6. **Головко Світлана Олександрівна** – здобувач кафедри педагогіки і методики професійної та технічної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ).

7. **Григоренко Валерія Леонідівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естетичного виховання і технологій дошкільної освіти Харківського державного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

8. **Докучасва Вікторія Вікторівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної та початкової освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

9. **Доннік Марія Сергіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

10. **Дьоміна Вікторія Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ).

11. **Спіхіна Марина Анатоліївна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

12. **Зубрицький Ігор Ярославович** – старший викладач кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

13. **Кавецький Віктор Євгенович** – кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти, Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти.

14. **Калініна Ірина Миколаївна** – аспірант ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

15. **Караман Олена Леонідівна** – доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту педагогіки і психології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

16. **Коваленко Вікторія Євгенівна** – кандидат психологічних наук, доцент кафедри корекційної освіти та спеціальної психології КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

17. **Королецька Лариса Вікторівна** – асистент кафедри садово-паркового господарства та екології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

18. **Крошка Світлана Андріївна** – голова циклової комісії фізичного виховання, викладач-методист, вчитель вищої кваліфікаційної категорії ВП «Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка».

19. **Кучер Анатолій Васильович** – кандидат педагогічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, докторант, доцент кафедри маркетингу, підприємництва і організації виробництва Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва.

20. **Ларіонова Наталія Борисівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

21. **Ліннік Олена Олегівна** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри початкової освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

22. **Ляшенко Віталій Васильович** – викладач, керівник ФВ, голова спортивного клубу ВП «Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка».

23. **Максимовський Микита Ігорович** – аспірант кафедри соціальної педагогіки Харківської державної академії культури.

24. **Мальцева Ольга Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

25. **Мокляк Володимир Миколайович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та андрагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

26. **Мосейчук Юрій Юрійович** – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри фізичної культури та основ здоров'я Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

27. **Онипченко Оксана Ігорівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

28. **Онищенко Сергій Сергійович** – аспірант ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

29. **Павленко Лариса Сергіївна** – вчитель початкових класів Харківської приватної загально-освітньої школи «Початок мудрості», доцент кафедри корекційної освіти та спеціальної психології; магістр спеціальності 016 «Спеціальна освіта» КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

30. **Петрушкова Анастасія Миколаївна** – аспірант ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

31. **Проскурняк Олена Ігорівна** – доктор психологічних наук, завідувач кафедри корекційної освіти та спеціальної психології КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

32. **Рацул Олександр Анатолійович** – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

33. **Роганова Марина Вікторівна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорій та методики дошкільної освіти КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

34. **Савченко Сергій Вікторович** – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

35. **Сарнацький Станіслав Володимирович** – старший викладач кафедри корекційної педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ).

36. **Сергєєва Вікторія Євгенівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

37. **Смеречак Леся Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти Дрогобицького державного університету імені Івана Франка.

38. **Сомова Олена Олександрівна** – аспірант ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

39. **Сорока Ольга Вікторівна** – доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

40. **Тадасва Анастасія Вадимівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки Харківської державної академії культури.

41. **Чепіга Віталій Трохимович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музики і хореографії ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ).

42. **Чепіга Ігор Віталійович** – кандидат педагогічних наук, в. о. доцента кафедри педагогіки Краматорського економіко-гуманітарного інституту.

43. **Чугай Сергій Миколайович** – викладач кафедри музики і хореографії ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ).

44. **Шароватова Олена Павлівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України.

Наукове видання

ВІСНИК

Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(педагогічні науки)

№ 8 (313) листопад 2017

Частина II

Відповідальний за випуск:
д. п. н., проф. **О. Л. Караман**
к. п. н., доц. **Я. І. Юрків**

Здано до склад. 24.10.2017 р. Підп. до друку 24.11.2017 р.
Формат 60x84 1/8.Папір офсет. Гарнітура Times New Roman.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 36,73. Наклад 200 прим. Зам. № 235.

Видавець і виготовлювач
Видавництво Державного закладу
„Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, 92703. т/ф: (06461) 2-16-02.
e-mail: luguniv.info.edu@gmail.com
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.